

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete kandidatnivå

Covid-19 – En katastrof för livemusikbranschen

Men var det enbart negativt?

En kvalitativ studie på evenemang under Covid-19

Författare: Tobias Hall Östergren

Handledare: Berk Sirman

Seminarieexaminator: Jonas Bjälesjö

Formell kursexaminator: Thomas Florén

Ämne/huvudområde: Ljud- och musikproduktion

Kurskod: GLP2NN

Poäng: 15 hp

Termin: HT2021

Examinationsdatum: 06 12 2021

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet. Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Abstract

Syftet med detta kvalitativa forskningsarbete är att belysa och uppmärksamma de positiva effekterna för livemusikbranschen till följd av Covid-19. Detta är användbart och av intresse för branschen eftersom det kan möjliggöra större ekonomiska och personliga vinster, säkrare evenemangstillgänglighet samt en allmänt bredare förståelse för en vanligen ovanlig bransch och vad en kris likt Covid-19 innebär för den.

Forskningsfrågorna riktas således mot hur och vilka positiva effekter och följder som skildras, vilka förändringar det innebär och vad branschen kan ta med sig från pandemin. För att besvara dessa frågor står fem intervjuer med arrangörer eller evenemangsproducenter som empirisk grund för arbetet. Resultatet av denna datainsamling presenteras med en jämförande och analytisk synvinkel under ett och samma avsnitt. Slutligen diskuteras resultatet i förhållande till arbetet, frågorna och metoden blandat med studiens styrkor, svagheter och förslag till fortsatt forskning.

Keywords

Livemusikbranschen, Covid-19, positiva effekter, musik, evenemang, arrangör

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Problembakgrund.....	1
1.2 Syfte.....	1
1.3 Frågeställning.....	2
1.4 Avgränsningar.....	2
2. Tidigare forskning.....	3
3. Metod.....	6
3.1 Intervjumetod.....	6
3.2 Urval.....	6
3.3 Etiska överväganden.....	7
3.4 Resultatets giltighet.....	7
3.5 Metodkritik.....	7
4. Resultat och analys.....	8
4.1 Informanternas bakgrund.....	8
4.2 Evenemang under pandemin.....	9
4.3 Skillnaden i början, under och efter.....	10
4.4 Känslor under föreställningar.....	11
4.5 Pandemievenemang efter Covid-19.....	13
4.6 Positiva effekter till följd av Covid-19?	15
5. Diskussion.....	18
6. Källförteckning.....	20

1. Inledning

1.1 Problembakgrund

Covid-19 innebar stora förändringar och utmaningar för nästintill alla, inte minst livemusikbranschen. Artister, band och underhållare ställer in eller skjuter upp, visst låter det bekant? Förmodligen eftersom liknande speglar kultur- och nöjesmedierna de senaste arton månaderna. I en artikel för Aftonbladet skriver Natalie Demirian (2020) att Bryan Adams skjuter upp sina tre inplanerade spelningar i Sverige ett år. Ett år senare skriver Johan Lindqvist (2021) i en artikel för Göteborgs-Posten att Bryan Adams skjuter upp sin planerade Göteborgs-spelning ännu ett år. Inga problem, det gäller bara en spelning!

Tyvärr är den bittra sanningen inte så, det gäller inte bara en spelning och tyvärr påverkar det inte bara en persons ekonomi. Att ställa in eller skjuta upp ett evenemang av denna magnitud påverkar hundra- om inte tusentals människors ekosystem. Bokare, tekniker, scenarbetare, producenter, produktions- och turnéledare och all annan väsentlig personal som krävs för att genomföra ett evenemang drabbas av förkrossande konsekvenser.

Men någonstans måste det finnas ett ljus, något positivt måste komma från detta, eller? Uppsatsen ämnar söka positiva effekter för livemusikbranschen till följd av Covid-19. Hur vänds en katastrof till något positivt? Vad och vilka lösningar tas fram? Beroende på resultat kan detta bidra till ekonomiska, personliga, humana och allmänna förbättringar och vinster.

1.2 Syfte

Syftet med arbetet är att försöka ta reda på samt förmedla eventuella positiva följder till Covid-19 i förhållande till livemusikbranschen. Detta kan bidra till en ökad förståelse för hur det går att använda en kris till något bra och positivt. Den ökade förståelsen kan leda till bättre och säkrare resultat vad gäller evenemangsplanering, ekonomisk vinst och en allmänt högre uppskattning för musik, kultur och konst generellt sett.

Det är även intressant ur förbättrings- och utvecklingsperspektiv, då denna studies resultat kan bidra med en redogörelse för vad som fungerat bra respektive dåligt under pandemin gällande relevanta områden, till uppsatsen sett.

1.3 Frågeställning

För att konkretisera syftet formulerades en huvudfråga samt två delfrågor, dessa är som följer:

- Har Covid-19 medbringat några positiva effekter och följder för livemusikbranschen?
Vilka är då dessa och hur speglar de sig?
 - I. Har pandemin fungerat som en katalysator för förändring inom branschen? I så fall på vilket sätt?
 - II. Vad tar livemusikbranschen med sig från pandemin?

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen ämnar inte bli för spretig och skildra många av de uppenbart negativa aspekterna för livemusikbranschen till följd av Covid-19. Detta eftersom intresset för forskningen ligger i vad branschen dragit för nytta av en, i detta fall, katastrof och vad som varit gynnsamt.

Forskningen är mest direkt applicerbar i Sverige och tar inget ansvar för att vara relevant internationellt då det inte utförts någon vederbörlig empiriinsamling för ett sådant syfte.

2. Tidigare forskning

I ett forskningsarbete utfört av Kelsey E. Onderdijk et al. (2021) genomfördes tre livestreamade konserter där syftet var att granska tre faktorer de ansåg vara viktiga i förhållande till livemusik. Inflytande, närvaro och den sociala kontexten analyserades för att slutligen kunna urskilja vilken eller vilka av dessa som bäst uppmuntrade till social gemenskap. Under den första konserten fick hälften av deltagarna chansen att rösta för vilken låt de ville höra som sista låt för konserten. Detta för att stimulera känslan av subjektiv kontroll, det vill säga direkt inflytande (Onderdijk et al., 2021).

Den andra konserten fokuserade på känslan av närvaro genom att dela upp publiken i tre grupper. En grupp kollade på en vanlig livestream, den andra gruppen kollade på en livestream med YouTubes 360°-funktion och den tredje gruppen använde VR headset för att kolla på konserten. Används en dator tillåter YouTubes 360°-funktion tittaren att panorera runt i bilden som åskådas, det vill säga, svepa höger, vänster, upp eller ned med musen, med en mobil enhet går det att vinkla, vrida samt vända enheten för att uppnå liknande resultat. Onderdijk et al. teoretiserade att gruppernas respektive känsla av närvaro skulle öka exponentiellt i förhållande till deras förutsättningar att delta i evenemanget i jämförelse med de typiska streamade evenemangen, exempelvis en konsert där publiken endast kan iaktta händelseförloppet på en skärm utan att påverka.

Den tredje och sista konserten betonade den sociala kontexten genom att låta två publikdelar delta via en normal livestream samt en livestream via Zoom. I båda fallen uppmuntrades publiken att interagera i chatten och forskarna hypotiserade att den sociala gemenskapen skulle bli mer påtaglig bland publiken som deltog via Zoom. Eftersom publiken såg varandra blev det enklare att se evenemanget som en delad upplevelse och således uppstod en starkare känsla av social gemenskap (Onderdijk et al., 2021).

I en opinionsartikel publicerad i International Journal of Information Management skriver Priya Seetharaman (2020) hur olika affärsmodeller anpassade sig i början av utbrottet av Covid-19-pandemin. Där nämner Seetharaman att medie- och underhållningsindustrin har bevittnat en blandad inverkan till följd av Coronaviruset.

Beroendet av media för att dela uppdateringar med allmänheten under krisperioder i kombination med restriktioner rådande icke-hemunderhållning har resulterat i ett drastiskt ökat tittarantal på tv samt en ökning av konsumtion gällande streamad underhållning, till exempel video-on-demand-tjänster som bland annat Netflix och Amazon Prime (Seetharaman, 2020).

Vidare förklarar författaren att underhållning kan urskiljas från mediebranschen baserat på formen av underhållning och rekreation som vilka kräver ett fysiskt utrymme och inte anses vara "väsentliga" för vardagslivet. Underhållning såsom teater, livemusik, museer och framställanden av annan konst upplevs vanligtvis genom fysisk närvaro, men till följd av Covid-19 har denna underhållningsform kategoriserats som "icke väsentlig" och har således sett en stor nedåtgående trend.

Arrangörer har tvingats till alternativa och uppfinningsrika lösningar för att kunna genomföra evenemang inför publik, de flesta av vilka har använt digitala medier för att nå publiken. Det har inte varit en enkel omställning, speciellt inte för de som starkt tror på de känslor som ett "liveframträdande" frambringar (Seetharaman, 2020).

En återkommande teori i den tidigare forskningen ovan är fokuset på hur det går att konstruera evenemang trots restriktioner och pandemi. Det talas om hur situationen med begränsningar har tvingat arrangörerna till att tänka utanför ramarna och vara kreativa med sina lösningar. Dessa studier behandlar liknande frågor, om något en aning annorlunda ställda, i förhållande till den forskning som genomförts i detta kandidatexamensarbete. Det råder dock stora kunskapsluckor om och i så fall hur Covid-19 påverkat livemusikbranschen positivt, något detta arbete ämnar fylla.

Några av de allmänt positiva aspekterna till följd av Covid-19 har Hung Eun Hoo et al. (2021) skrivit om i en artikel som är publicerad till *Progress In Microbes & Molecular Biology*. Författarna påstår bland annat att Covid-19-pandemin har gynnat sjukvårdsinnovation och teknikutveckling. Detta eftersom pandemin fungerade som ett startskott för ett globalt race där länder, institutioner och andra aktörer slöt samman för att på så vis utveckla rutiner, mediciner och finna lösningar på infrastrukturella problem så kvickt som möjligt (Hoo et al., 2021).

För att tackla vissa infrastrukturella problem har forskare, uppfinnare och tekniker utvecklat artificiell intelligens (AI) och robotar som är helt eller nästintill helt självgående. Dessa robotar kan sköta allt från transporter och leveranser till provtagningar av potentiella covid-patienter med ingen eller väldigt lite mänsklig hjälp. I ett fall packas en robot full med mediciner som sedan sköter transport och leverans och då den är så pass utvecklad kan den öppna och stänga dörrar, ta hissen och leverera till rätt adress (Hoo et al., 2021).

Det är inte bara den medicinska världen och sjukvården som dragit nytta av dessa teknologiska framsteg. Mat- och paketleveranser har ökat drastiskt till följd av pandemin och med dem, leveransalternativen. I Kina numera går det att välja att få sin mat eller sitt paket levererad med drönare som antingen styrs av en dator eller människa. Kinesiska företag har lyckats kapa ned leveranstiden till endast tio minuter med hjälp av luftburen leverans för något som hade tagit en timme att leverera på marken (Hoo et al., 2021).

”Innovation är en lärande process.” (Hoo et al., 2021, s. 11) och likt detta arbetes frågeställning om pandemin fungerat som en katalysator för förändring så har nya metoder och tillvägagångssätt tvingats fram för att kunna fortsätta med vardagen. Huruvida applicerbart det är på livemusikbranschen återstår att se men konserter och evenemang såsom människan lärt känna dem försvann drastiskt på obestämd tid våren 2020.

3. Metod

För att forskningen ska bedömas och tolkas på ett tillförlitligt sätt är det viktigt att vara väl insatt i den valda metoden för insamling av data (Ahrne & Svensson 2014). Studien ämnar samla in så objektiva data i den mån och utsträckning det går för att senare katalogiseras och struktureras, detta för enklare användning av empirin.

3.1 Intervjumetod

Med fem löst strukturerade kvalitativa intervjuer som empirisk grund för forskningen bygger uppsatsen primärt på den data som insamlats i samband med dessa. Under intervjuerna fick informanterna börja med att kort beskriva sig själva, bland annat vad deras yrke eller roll innefattar samt i vilken utsträckning och omfattning. Sedan ställdes tämligen öppna frågor utan fasta svars-kategorier, rätt- eller felaktiga svar samt undveks ja- och nej-frågor.

Intervjumetoden är framtagen med stor hjälp av Ahrnes och Svenssons *Handbok i kvalitativa metoder* (2014) och intervjufrågorna har utformats baserat på subjektiva intressepunkter för att sedan finslipas med hjälp av handledare och kursansvarig. Informanterna har själva lett svaren mot sina respektive personliga kopplingar till frågan i stunden och har dessa ansetts otillräckligt förklarande så har vissa frågor upprepats omformulerat. Detta för att ge den som intervjuas möjlighet att tänka efter och berätta en gång till (Ahrne & Svensson 2014).

3.2 Urval

Forskningsfrågan eller forskningsfrågorna som valts är helt avgörande för vilken grupp eller vilka grupper av människor som bör intervjuas (Ahrne & Svensson 2014). Med det i åtanke drogs slutsatsen tidigt att människor med bra överblick i musikbranschen lämpar sig bäst för att intervjuas. Således valdes arrangörer och evenemangsproducenter eftersom de gissningsvis har en mer övergripande syn på branschen än vad till exempel den stereotypiske yrkesmusikern har. Informanterna har så vitt det gått valts med stor omsorg och planering. Tyvärr visade det sig vara tämligen svårt att intressera många av dem som kontaktades för en intervju. Något av ett snöbollsurval urartades självmant då många intervjufrågningar via mejl gick obesvarade. Ett snöbollsurval fungerar som så att en informant rådfrågas i samband med intervju om hen kan tänka sig någon annan lämplig individ som hen tror kan tillföra relevant information till ämnet.

”Så kan snöbollen rulla vidare och på så sätt kan man efter hand få ett tillräckligt antal personer att intervjua.” (Ahrne & Svensson 2014, s. 43). I övrigt tar urvalsmodellen heller ingen hänsyn till bland annat status, yrke, kön och etnicitet vid val av informanter, så länge individen uppfyller den på förhand framtagna målbilden.

3.3 Etiska överväganden

Arbetet har tagit stor hänsyn till de *Forskningsetiska principerna* som Vetenskapsrådet tagit fram och publicerade 2002. Intervjuerna inleddes med att informanterna informerades om dessa, vad de innefattar och deras syfte. Intervjusubjekten har vidare lämnat medgivande till intervjun, bestämt över sin egen medverkan och de uppgifter de lämnat har behandlats konfidentiellt och endast använts i forskningssyfte.

3.4 Resultatets giltighet

Stor vikt har lagts vid att studiens alla avsnitt ska vara relevanta i förhållande till arbetets frågeställning och metod. Giltigheten för uppsatsen har stärkts då irrelevant information rensats bort (Harboe, 2013). Intervjuerna genomfördes digitalt via Zoom och informanterna uppmuntrades att använda webbkamera. Tyvärr hade vissa informanter inte tillgång till eller ville inte använda webbkamera. Detta medför en risk där trovärdigheten minskar då en del av kommunikationen sker genom kroppsspråk och att inte se informanten gör det omöjligt (Jacobsen Krag, 1993). Det insamlade materialet har således tolkats så objektivt som möjligt för att på så vis försöka undvika personlig perception i resultatet.

3.5 Metodkritik

”Även om intervjuer planeras noggrant och intervjuaren är känslig för den person han eller hon möter, så finns det en rad aspekter i en intervju som man inte kan förbereda eller kontrollera.” (Ahrne & Svensson 2014 s. 46). Den främsta kritiken som riktas mot metoden handlar mycket om mötet som uppstår mellan två personer under en intervju och hur unikt det är från gång till gång och från person till person. Således går det aldrig att i förhand försäkra sig om mötet blir fruktbart eller inte. Den som blir intervjuad ska känna sig trygg att prata och som intervjuare är det viktigt att inte korsa den osynliga linjen av att bli för på eller för avvarande, vilken i sig också är helt unik från fall till fall som i sin tur gör den ännu svårare att identifiera och förhålla sig till.

4. Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras den data som samlats in och fungerar som fundamentet som hela arbetet vilar på. Informanterna förkortas och numreras enligt "I" som i informant följt av en siffra utan inbördes betydelse, under dessa förutsättningar benämns således informant 1 som "I1", informant 2 som "I2" och så vidare.

Informationen som skildras är den som subjektivt anses vara till mest nytta och av störst relevans för frågan i studien.

4.1 Informanternas bakgrund

I1 jobbar som evenemangsproducent åt en kommun med ungefär fyrtiotusen invånare. I1 har jobbat där i sju år och tidigare som musiklärare vid kulturskolan med inslag av producentroller. I1 samordnar de program som sker i kommunens kulturhus för alla aktörer såsom konsthall, bibliotek, förskola, kulturskola, folketshus med flera. I1 bokar även artister och band, planerar evenemang och ser till att personal finns till dessa.

I2 arbetar som kulturarrangör, DJ, musikproducent, nöjes- och kulturskribent, driver två skivbolag samt är ordförande i ett företag som arrangerar musikkonserter. I2 har arrangerat konserter i tjugofem år.

I3 jobbar som ljudtekniker och arrangör sedan 1995. I3 frilansar egenföretagarmässigt men är även anställd av ett företag som bland annat artistbokare. I3 ansvarar även för teknisk personal vid diverse event till olika nöjesfält och nöjesparker.

I4 driver eget företag och arbetar som musiker samt konsert- och eventarrangör. I4 blir ofta inhyrd eller anlita som konsult eller arrangör i skiftande omfång av diverse kommuner och företag. I4 har varit verksam i över tio år som arrangör och över femton år som musiker och har nyligen byggt om ett stall till konsertlokal samt konstruerat en scen hemma i trädgården.

I5 driver ett professionellt bokningsbolag och arrangerar konserter sedan tjugosex år tillbaka. I5 säljer även akter till andra aktörer och har varit mest verksam inom hårdrocksgenren men har nyligen byggt en scen hemma i trädgården och således vidgat sina vyer i förhållande till konsertarrangörsdelen.

Informanterna arbetar till olika stor grad med arrangörs- eller evenemangsproducentfrågor och har olika omfattande erfarenheter och meriter. Samtliga informanter har en längre erfarenhet av sin nuvarande roll och kunde tack vare den ge väldigt informativa och relevanta svar.

4.2 Evenemang under pandemin

Till svar på första frågan ”hur har ni gått till väga för att anordna evenemang under pandemin?” gav informanterna relativt liknande svar. Sedan folkhälsomyndigheten förbjudit allmänna sammankomster med fler än femtio personer närvarande så har man arrangerat mindre tillställningar och evenemang (krisinformation, 2020). Nedan följer några av informanternas svar.

Det började när pandemin kom, man försökte genomföra de evenemang man hade, men det tog inte så lång tid innan man fick ställa in allt man hade. Jag stannade upp med min verksamhet ganska direkt och på något sätt nu får vi vänta tills det händer något. Sedan började folk göra sådana här mindre event med femtio personer. Så jag hakade på på den grejen, förra hösten så jag bokade trettio konserter här. (Informant 3, Zoom, 29 10 2021)

Vi har väl anordnat arrangemang under de förutsättningar som folkhälsomyndighetens restriktioner gav tillkänna, alltså att arrangera med restriktioner på antal gäster och med tanke på att man måste bete sig på ett visst sätt på själva konsertdagen också. Sen har vi gjort, jag har arrangerat konserter i tjugofem år, så själva arrangörsbiten är ju ganska mycket annorlunda under pandemin jämfört med före pandemin. (Informant 2, Zoom, 28 10 2021)

För då var ju restriktionerna så att man kunde samlas femtio pers utomhus den sommaren liksom. Så då vart det så att vi gjorde en test på det, utomhus för femtio pers och vi körde flera konserter per dag. Vi körde tre konserter per dag. (Informant 4, Zoom, 26 10 2021)

Även informant 5 svarade att de utfört mindre evenemang för femtio personer men höll sig tämligen kortfattad om det. Informant 1 däremot jobbar för kommunen och svarade enligt följande.

Det första vi gjorde var ett antal streamade konserter, vi gjorde en serie torsdags- och fredagsluncher där vi streamade ut olika program. Kommunen har fått pengar av staten och vi ansåg att vi ska försöka få ut dem till framför allt musiker i det här fallet, men även dansare osv. Så vi anlidade, vi gjorde säkert tio sådana konserter under våren 2020. Det var det första vi gjorde. (Informant 1, Zoom, 28 10 2021)

II förklarade vidare att i och med att det gäller kommunal verksamhet så är de inte vinstdrivande på samma sätt som en privat aktör. De testade en aning vad gäller streamade evenemang men upplevde att de inte nådde sin publik via internet och helt enkelt drunknade bland den enorma mängd av streamade evenemang som finns på internet. Informant 1 fortsätter berätta och de gick så småningom över till att göra mindre men i stället fysiska evenemang för femtio personer.

Värt att notera är att samtliga informanter aldrig specificerade om det var femtio personer i publiken eller femtio personer totalt med personalen, såsom artist, service och värdar till evenemanget inräknat.

4.3 Skillnaden i början, under och efter

Det råder inga tvivel baserat på den empirin som samlats in att det uppstått enorma skillnader i hur evenemang arrangerats, främst före eller i början av men också under pandemin. De subjektivt mest intressanta svaren framkom i samband med förklaringen av evenemang som fortfarande komma skall. Informanterna förklarar deras respektive mest påtagbara skillnader i förhållande till evenemangsgenomförandet under Covid-19s utveckling.

Det gick att göra lite gig i början och senare nästan ingenting, till att sen kunna göra ganska okej på slutet liksom. Problemet tror jag för många arrangörer som mig är att man började göra de här femtio-personerskonserterna och sen så fick man lite hint om att man skulle kunna öka upp till typ hundra pers. Så många arrangörer satsade på att göra sina konserter för hundra pers. Och då var det väldigt svårt när allting gick åt skogen sen. Nu har vi ju sålt för hundra personer men vi får bara göra för femtio och då kunde man inte göra dem alls. Hade man hållit sig kvar i början på den här femtio-gränsen och kört femtio hela vägen, då hade man kunnat göra de här femtio konserterna hela pandemin utan problem. Men problemet var att många fick hintan om att man skulle kunna öka upp det litegrann uppemot hundra personer. (Informant 3, Zoom, 29 10 2021)

Ju längre pandemin fortgick så var det enklare att arrangera. Vi gjorde några spelningar sommaren 2020 och det var helt annorlunda jämfört med 2021. Mycket på grund av det här med begränsningar på publiken, hur många man fick ta in och hur långt avstånd det skulle vara mellan varje åskådare, fick man sitta ner, fick man stå upp så var det skillnad på publikantal. 2020 så var det väldigt restriktiva regler. Jag kommer ihåg 2020 när vi körde Dotter i september då var vi tvungna att ha femtio personer per spelning och inget mer. Så där fick vi sälja tre olika tider, fem, sju och halv nio med femtio på varje. Så var det inte i somras. (Informant 2, Zoom, 28 10 2021)

Informanterna var relativt eniga om att det blev lättare och mer bekant att utföra evenemang allt eftersom pandemin fortgick. Endast informant 5 påstod sig inte upplevt någon märkbar skillnad då svaret på frågan kortfattat löd ”Ingen större skillnad faktiskt.” (Informant 5, Zoom, 29 10 2021)

4.4 Känslor under föreställningar

Vid tillfrågan om huruvida känslospellet fungerat samt bandet mellan artist och åskådare upplevts under dessa evenemang med ovanliga förutsättningar förekom det relativt spridda svar bland informanterna. Trots det kom de ändå fram till liknande slutsatser gällande frågan som presenteras här.

Först blev det som ett vakuum där det inte var några konserter alls och ingen vågade gå på någonting och ingen artist spelade något heller. Någonstans märkte man att det var ett jäkla sug när man började köra de här smågrejerna och konserterna. Folk ville liksom gå på konserter. Många gånger innan blev det så att man kanske gick på en konsert för att det var en artist plus ett band och många saker därikring, en ljusshow, video, allt möjligt. Plötsligt så skalade man ned det här till något väldigt enkelt, kanske bara en person på scenen. Det ger personen plötsligt mycket mera utrymme och tid till publiken för att kunna prata med dem kanske och så efteråt att ha tid med alla, de är inte så många helt plötsligt. Så jag tror att mötena blev mycket mera personliga än vad det varit tidigare. (Informant 3, Zoom, 29 10 2021)

Sommaren 2021, då vi som arrangörer och artister inte fått arrangera något eller spelat någonting på ett och ett halvt år nästan. Det mottagandet mellan publik och artist var väldigt speciellt, det märkte vi på våra artister. De var väldigt tacksamma, de var väldigt lyhörda för vad vi ville göra för någonting, de pratade mycket mer med publiken, de hade längre mellansnack, de tyckte att det var väldigt roligt att vara tillbaka. Det fanns en spelglädje som speglades av artisterna tillbaka till publiken och tvärt om. Det var ett samröre mellan publik och artist som jag inte varit med om tidigare. (Informant 2, Zoom, 28 10 2021)

Informanterna förvånades nästan till stämman av sin egen röst när de kom fram till slutsatsen att återkomsten av livemusik genererat ett sådant varmt och positivt mottagande av publiken. Informant 4 ändrade märkbart tonläge efter en stunds spekulerande i samband med frågan och sa sedan med en påtaglig entusiasm i rösten.

Jag tänker att det har varit ännu mer intimt, att göra femtio pers gig i stället. Fri sittning med mellanrum, då kan du ju välja att sitta på en filt en meter från artisten och det får du ju aldrig annars. Så det vart ju bara mycket mer intimt tycker jag. Och att alla bara känner att vi är bara femtio pers här. Så då blir det ännu mer nära och äkta, både för artisten, publiken och arrangören. (Informant 4, Zoom, 26 10 2021)

Informant 1 svarade mer kortfattat men ändå i snarlik anda.

Jag känner nästan att artisterna är mer känslomässiga, de har mer känslor kring det här med att möta publiken. Förra månaden hade vi Sonja Aldén här och hennes möte med publiken kändes väldigt känslomässigt. Kanske allra mest från hennes håll. (Informant 1, Zoom, 28 10 2021)

Återigen svarade informant 5 annorlunda i jämförelse med sina medinformanter och går in i ett jämförande perspektiv baserat på vem som framträder.

Det är väl lite beroende på vilken stil det är. Det är också lite beroende, man ser att de artister/band som är vana vid sittande publik hanterar det här lite bättre. För dem är det som vanligt höll jag på att säga. För de artisterna som är vana vid röjpublik är det en helt annan utmaning. För en röjig publik så är man ju väldigt, det blir ett sådant extremt samspel mellan publik och artist och då krävs det egentligen inte så mycket ord. För att det är själva röjet och dansen och hela den biten som är essensen på en sådan konsert. Medan för en sittande publik så blir det ju mer en monologisk eller för en del en dialog. Då sitter publiken tysta och visar sin uppskattning på andra vis. De sitter och är tysta och lyssnar, och det blir inte så fysiskt. Säg till exempel om man har Uno Svenningsson är så är han van vid en sådan publik. Medan om man kör John Lindberg Trio till exempel så är dem inte vana vid en sådan publik och det blir ju en utmaning. Men jag tycker att alla jag har haft här i alla fall har handskats väldigt bra med det. (Informant 5, Zoom, 29 10 2021)

4.5 Pandemievenemang efter Covid-19

Informanterna fick frågan om de insett eller kommit på något i samband med restriktionsbelagda evenemang som de tänker fortsätta med även fast samhället återgår till det normala. Det kan vara något så enkelt som exempelvis en idé som fötts under onormala förhållanden och har en bra utvecklingspotential men som varit begränsad på grund av restriktionerna som följt Covid-19.

Här svarar informanterna tämligen olika. Informant 4 befinner sig återigen i vad som endast kan beskrivas som ett nästintill lyriskt tillstånd. Resterande informanter svarade att de inte riktigt kunde ge något konkret kopplat exempel till just evenemangen på rak arm och att några av dem skulle höra av sig senare om de kommit på något. Detta skedde aldrig. Det de resterande informanterna nämnde rörde samhället i större omfattning än specifikt saker som har med livemusikbranschen att göra.

Nja jag vet inte riktigt faktiskt om det är så. Jag tror att det är mer sådana här samhällsgrejor liksom som när man står och köar in till ett evenemang eller att det finns handsprit överallt, att man håller avstånd. Det har liksom blivit mer humana grejor, att man visar varandra mera hänsyn. Man försöker liksom klippa ned sådana här bargrejor genom att göra beställningar via appar och sedan gå ut och hämta sin beställning i stället för att stå och köa. Det är nog mer sådana aspekter man har liksom anammat. Man kan ju jämföra det med att åka tunnelbana eller buss, de gjorde ju tester på sånt här, att ta på en stolpe på en tunnelbana var sån bakteriehård så att det var löjligt. Den lär ju ha gått ned ganska ordentligt nu med tanke på att alla använder handsprit. Och det borde ju gälla allting nu, stolar, bord, toaletter, allting. Så jag tror att det är sådana grejer man får ta med sig ur det här, som jag faktiskt tror har blivit mycket bättre. (Informant 2, Zoom, 28 10 2021)

Informanter 1, 4 och 5 berättade att de börjat genomföra mindre evenemang utomhus som blev väldigt uppskattade av de som deltog, såväl artist som publik. Informant 1 förklarade även hur deras verksamhet påverkats mycket positivt när det kommer till möten och planering av evenemang. Eftersom de tidigare haft fysiska möten och träffar för att planera evenemang har det inneburit mycket resande och mycket stress i dagen för att hinna. När de senare i samband med pandemin övergick till digitala möten insåg de att det var bättre för dem.

En grej som jag tänker på är det här med utomhusevenemang, det kommer vi definitivt fortsätta med. Sen i övrigt kommer vi fortsätta ha diverse möten på Teams men det är mera i planeringsstadiet och när man jobbar. Det är något som kommit fram i samband med pandemin. Själva föreställningarna, där ser jag nog inte så stor skillnad.

Det är mycket med jobbet omkring och mycket utomhus. Vissa företag och så kan vara utspridda på olika delar i hela Sverige så då är det ju jättebra med sånt. Vi är ju på samma kvarter här så då har vi aldrig egentligen övervägt Zoom eller Teams tidigare men det kommer vi verkligen fortsätta med framöver. Vi provade några veckor att ha vanliga möten igen men sedan gick vi tillbaka till Teams. Harmoniserar perfekt med miljötanket också, tar bort massa resor och transport och så. (Informant 1, Zoom, 28 10 2021).

I5 tror att mindre evenemang är här för att stanna och att större konserter kommer bli lidande på längre sikt. Dels för att det upplevts vara väldigt uppskattat med dessa mindre evenemang hemma på gården hos I5, men även för att I5 tror att folket kommer vara rädda för att gå på större evenemang eller konserter ett bra tag framöver. Den mest uppspelte informanten var utan tvekan informant 4. Till följd av frågan ”vad tar du med dig?” svarade I4 i extas.

Ja! Jag ska ju fortsätta så här, jag ska ju köra coronagrejen. Jag ska köra utomhus och lite mellanrum, det är en skön stämning liksom, man behöver inte sitta i knät på varandra. Man kan nöja sig som arrangör, jag tar in tvåhundra pers och då går det att gå här inne. Man har börjat uppskattat den här grejen att man inte är för många och man har lite space, man kan välja att sitta lite längre bak eller längre fram. Man hittade ju ett sätt att göra arrangemang på, hur man släppte biljetter, hur man marknadsförde osv. Och det här med att man har ett maxtak, man släpper bara tvåhundra biljetter. Det blir en jävla efterfrågan. Så det tar jag med mig. (Informant 4, Zoom, 26 10 2021)

Avslutningsvis på frågan svarade samtliga informanter, i subjektivt tycke, något mycket fint, antingen ord för ord eller snarlikt. ”Vi kan inte ta det här för givet!”. Med ”det här” menas då alltså det de gör för att livnära sig, det vill säga arrangera, planera, överse och genomföra evenemang. Informanternas uppriktighet och ärlighet var svårmissad i detta fall. Glädjen i deras röster när de berättade att de sakta men säkert dragit i gång verksamheten igen var mycket påtaglig och det var just en slutsats som nästan alla ordagrant kom fram till, ”Vi kan inte ta det här för givet!”.

4.6 Positiva effekter till följd av Covid-19?

I slutet av intervjun ombads informanterna att bedöma och/eller sammanfatta de, i deras respektive åsikt, eventuella positiva effekterna för livemusikbranschen till följd av Covid-19. Det framkom egentligen inte så mycket nya data i samband med denna fråga, men det gav intervjun en värdefull överblick och informanterna fick en chans att sammanfatta sina svar och göra de mer ackurata.

Informant 3 kom fram till att Covid-19 hjälpt livemusikbranschen med den absurda prissättningen som ständigt eskalerade på marknaden när det gällde att boka artister innan pandemin.

Ja stora grejen som har varit är prisbildningen på att köpa artister, den har ju varit skyhelvetes hög liksom, den har ju nästan blivit så här orealistiskt hög som att man skulle ta hundra femtiotusen kronor för en klubbspelning med Markus Krunegård inför femhundra personer, det går ju inte. Den biten har det blivit bättre på så vis att man jobbar med låga garantier och mycket med procent i stället. Det måste vara lite win-win. Innan pandemin höll det på att gå lite överstyr så artist, bokningsbolag och agent var win-win medan arrangören skulle stå kvar med alla kostnader, all risk och inte så mycket kvar. Vilket blir en jävligt dålig ekonomisk kalkyl, men det var liksom den verkligheten som var och så såg det ut för alla. Man betalar en garanti och när man har gått till break-even så ger man bort större delen av pengarna också till artisten. Det är ju ganska dålig business egentligen, man tar all risk och så får man väldigt lite kvar. (Informant 3, Zoom, 29 10 2021)

I3 förklarade mycket passionerat hur de haft svårt att boka vissa artister för att de helt enkelt inte fått det att gå ihop ekonomiskt. Detta minskades radikalt tack vare pandemin, förklarade I3 och fortsatte.

Pandemin var startskottet för det här. Artisterna ville spela men de kunde ju inte spela för det var aldrig någon som skulle kunna betala de där gagerna. Då var man ju tvungen att plötsligt klippa ned, spela på dörren, spela väldigt billigt eller göra om sina koncept så att man hade råd att spela billigt och så där. Det var ju absolut en ögonöppnare för alla. Och det behövdes också för bokningsbolagen, de hade kunnat ta artister som inte spelar alls, de livnar sig också på att de ska få in sina procent på sina spelningar. Jag känner det. Jag märker det när vi sitter och förhandlar inför några grejer sommaren 2022, det är inte riktigt så bra som det var under pandemiåret men det är mycket bättre än vad det var innan pandemin i alla fall. (Informant 3, Zoom, 29 10 2021)

Informant 4 började inledningsvis liknande som informant 3 och övergick mer sedan till vad informant 5 pratade om.

Det är jättejättemycket som är positivt. Tror framför allt att det har varit nyttigt framför allt för musiker att få en omskakning. Folk som har tagit det för givet, att de kan spela hur mycket som helst och att det alltid kommer ramla in jobb. De vart lite skönare efter pandemin och inte lika kaxiga och fattade att de bara är människor de också. Så det tror jag behövdes i många fall också. (Informant 4, Zoom 26 10 2021)

I5 menade på att en mycket positiv aspekt som uppstått till följd av pandemin var att de blivit tvungna att tänka utanför ramarna när det kommer till att anlägga evenemang. Det lät som följande.

Uppmuntrar kreativiteten. Hela den här branschen består av kreativa människor och hela den här branschen är ju totalt överjobbad. Så rent hälsomässigt sätt så tror jag att det var jättenyttigt för branschen och extremt nyttigt för de som jobbar med en paus. Sen tror jag att det är väldigt nyttigt för folk att tänka utanför boxen, vilket den här pandemin verkligen har tvingat oss att göra. (Informant 5, Zoom, 29 10 2021)

Det har ju kostat mycket energi och pengar det här ett och ett halvt året men ändå så vart det något bra av det. Man är äckligt tacksam nu att det funkar nu och allting funkar hyfsat normalt igen. Jag tror folk och åhörare uppskattar ännu mer och vill gå på ännu mer konserter. Och jag tänker om man göra ännu mer konserter, om man kan gigga ännu mer och om man kan arra ännu mer, då får man ju igen pengarna också. Så det blir ju lite mer jobb men det kommer finnas fler spelplatser och fler i publiken. Man börjar prata med folk om udda idéer, skulle det här vara coolt? Folk är ju superpå liksom. Det här har ju verkligen fått en att tänka mycket mer utanför boxen. Innan tänkte man, "näå, ute, fan vad risky, el och tak och grejor". Pandemin fick en att ba "äh fuck it, vi kör ba". (Informant 4, Zoom 26 10 2021)

Informanter 1 och 2 svarade lite annorlunda och var inne på spåret att pandemin skulle ha skapat en större törst eller hunger för att få gå på konserter eller evenemang igen.

Jag tror att en mycket positiv grej är artisterna kommer få mycket publik framöver. Det visade sig när de satte i gång sådana här grejer nere i Stockholm, olika föreställningar, det säljs ju slut på en gång liksom. Jag tror att suget efter det är stort, efter livemusik, det är känslan jag får. Allting live, gå på saker, att uppskatta, för att man inte fått göra det för en period och för att man tagit det för givet. Nu uppskattar man det mer. Att uppskatta att det finns överhuvudtaget. Jag tror att det kommer att ge en slags stämning som är annorlunda mellan artist och publiken.

En slags ödmjukhet inför det man är på, att man kan gå på saker. En ödmjukhet inför livet i stort och då avspeglar sig det på branschen. Stämningen i största allmänhet tror jag. (Informant 1, Zoom, 28 10 2021)

Det är ju en stor fråga. Den positiva effekten med Corona är väl att vi har kommit närmare musikens kärna, vi har kommit varandra närmare. Det låter som en jävla klyscha och jag kan tänka mig att varje arrangör och varje musiker där ute längtade eller längtar fortfarande efter den här kärleken man får från publiken och vad publiken får från artisten. Nu jobbar jag själv som DJ på olika nattklubbar och krogar och där är det kosläpp, det är helt vansinnigt mycket folk. Då pratar vi om unga människor som är mellan tjugo-trettio-årsåldern. (Informant 2, Zoom, 28 10 2021)

Det blev billigare att arrangera, artisternas egon krympte och publiken törstar efter att få betala för att bli underhållna igen. Låter som alla arrangörers våta dröm i subjektiv mening.

5. Diskussion

De mest framträdande resultaten tyder på ett jakande svar till den huvudsakliga forskningsfrågan, Covid-19 har påverkat livemusikbranschen positivt. Det ska såklart inte stickas under stolen med att pandemin haft katastrofalt negativa effekter och följder för väldigt många entiteter, branscher, individer och företag, men beviset finns i forskningen. Självklart finns det positiva aspekter också, det är viktigt att minnas.

Föregående meningar bildar titeln på vad som är forskningens bidrag till fältet. Kunskapen kan leda till bättre förståelse för en, i vanliga fall, ovanlig bransch. Här finns det inga fasta kontorstider, det är ständigt nya arbetsplatser och kollegor och mängder av jobb baseras på själva genomförandet av evenemang, från hump till produktionsledare och allt där emellan. Vikten av att det därför måste finnas möjlighet att genomföra evenemang är således enorm och förhoppningsvis skiner denna forskning ett litet ljus på det.

Huvudforskningsfrågan och den andra delfrågan besvarades väl. Sämst besvarades den första delfrågan angående om och hur pandemin fungerat som en katalysator för förändring i livemusikbranschen. I retrospektiv dras slutsatsen att frågan helt enkelt är för svår att besvara, speciellt som enskild informant eller som forskare med fem informanter som fundament. Möjligen att det hade fungerat med stora mängder kvantitativa, men även, betydligt mer kvalitativa data där huvudfokuset ligger på just den frågan, ett perfekt förslag till fortsatt forskning. Pandemin har naturligtvis medfört förändring, men forskningsfrågan var mer centrerad kring ifall samt hur den motiverat snabbare och/eller bättre lösningar.

I relation till den tidigare forskningen var det intressant att höra många av informanternas instämmande svar. Pandemin har sannerligen tvingat dem att tänka utanför ramarna och konstruera kreativa lösningar för att kunna genomföra evenemang. Som informanterna påstod har åskådarna även upplevt varierande grad av närvaro i förhållande till hur de närvarar evenemangen, likt det den tidigare forskningen också påpekat. Utöver det talar den tidigare forskningen om hur innovation är en lärande process och vid tanken av samtalen med informanterna återspeglas många minnen där de sa ”vi kör ba”, ”vi testar” eller något liknande i samma joviala klang.

Detta innebär att informanterna inte var rädda för just innovation, de lärde genom att göra. Sammanfattningsvis dras därmed slutsatsen att den tidigare forskning är mycket ackurat och empirin som samlats in i samband med detta arbete stärker dessa.

Styrkan i undersökningen är trovärdigheten i resultaten. Denna data är insamlad direkt från informanternas liv vilket i subjektiv mening ger den hög validitet, och varför skulle den inte? Informanterna utlovades ingen ersättning för sin medverkan så de har inga motiv för att tala osanningar eller dramatisera sina svar för att framstå som mer intressant. Det i samspel med stämningen, oron eller glädjen som påtagligt skildrades vid korrelerande frågor tar fasta på ett träffsäkert resultat.

Ifall studien skulle utföras igen skulle en del saker tänkas över och konstrueras om. Till att börja med hade större resurser lagts vid planeringsstadiet av arbetet. I början var det svårt att överskåda och föreställa hur mycket tid varje moment krävde. Detta resulterade i några stressfyllda dagar med intervjuer, transkribering och sökande av tidigare forskning. Vidare hade uppsatsen gärna behandlat kvantitativa data, men det ansågs bli för omfattande inom vad som är ramen för uppsatsförfattandet. Det skulle även bli för svårt att fastställa något sorts trovärdigt resultat baserat på endast kvantitativa data, men som ett komplement hade det troligen fungerat utmärkt.

Källförteckning

Tryckta källor

Ahrne, G., Eriksson-Zetterquist, U. (2014). Kapitel 3. Intervjuer. I Ahrne, G & Svensson, P (red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 36-57). Liber: Stockholm

Harboe, T. (2013). *Grundläggande metod: den samhällsvetenskapliga uppsatsen*. (1. uppl.) Malmö: Gleerup.

Krag Jacobsen, J. (1993). *Intervju: konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Elektroniska källor

Demirian, N. (2020). Bryan Adams konserter i Sverige skjuts upp – på grund av corona. *Aftonbladet*. Hämtad 01 11 2021, från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/a/K39j07/bryan-adams-konserter-i-sverige-skjuts-upp-pa-grund-av-corona>

Hoo, H. E., Loh, H. C., Ch'ng, A. S. H., Hoo, F. K., Looi, I. (2021). Positive Impacts of the COVID-19 Pandemic and Public Health Measures on Healthcare. *Progress In Microbes & Molecular Biology*, 1–12. <https://doi.org/10.36877/pmmb.a0000221>

Karolinska Institutet (i.d.). *Referensguide för APA 7*. Hämtad 20 10 2021, från <https://tools.kib.ki.se/referensguide/apa/?fbclid=IwAR2Peo25m9ZJoBLXsd55yTEtuU3HG9HuFqJhL1ObZFoqVlevfTUh50ePfrA#webb-webbsida>

Lindqvist, J. (2021). Bryan Adams flyttar sin Göteborgs-spelning till 2022. *Göteborgs-Posten*. Hämtad 03 11 2021, från <https://www.gp.se/kultur/kultur/bryan-adams-flyttar-sin-g%C3%B6teborgs-spelning-till-2022-1.40309222>

Onderdijk, K. E., Swarbrick, D., Kerrebroeck, B. V., Mantei, M., Vuoskoski, J. K., Maes, P., Leman, M. (2021). Livestream Experiments: The Role of COVID-19, Agency, Presence, and Social Context in Facilitating Social Connectedness. *Frontiers in Psychology*, 1–3. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.647929>

Seetharaman, P. (2020). Business models shifts: Impact of Covid-19. *International Journal of Information Management*, volym(54), 1–2. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102173>

Wingstedt, J. (i.d.). *Skrivstuga. [Elektronisk resurs]*

Bilagor

Bilaga 1 - Intervjufrågor

Hur har du/ni gått till väga för att anordna evenemang under pandemin?

Skiljer det sig mycket från innan pandemin? (Skillnad mellan pre, during och post?)

Vad har fungerat bra/dåligt?

Har det gått att återskapa känslorna som ett liveframträdande frambringar, emotionellt, psykisk, fysiskt och så vidare?

Kan man ta med något/någon aspekt som framtogs i samband med restriktionsbelagda evenemang till framtida “vanliga” evenemang? (Förklara gärna)

Hur kan dessa idéer optimeras och hur kommer detta påverka livemusikbranschen? Hade dessa förändringar skett även utan en pandemi som katalysator?

Hur bedömer/sammanfattar du eventuella positiva effekter för livemusikbranschen till följd av Covid-19? Vilka är dessa och varför?